

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська
конференція здобувачів вищої освіти і молодих
учених**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

*Кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик*

Співорганізатори:

Південно-Українське відділення
Соціологічної асоціації України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Міжнародний університет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська конференція здобувачів
вищої освіти і молодих учених
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ»
(17-19 листопада 2025 року)**

Одеса, 2025

УДК 001.895:005.8(082)
ББК 60я431

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
протокол № 7 від 09 грудня 2025 року*

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.

Рецензенти:

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, історії та політології
Національного університету «Одеська політехніка» *Наталія РИБКА*

кандидатка політичних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного університету *Юлія МЕЛЬНИК*

У Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Південноукраїнські наукові студії» представлено напрацювання учасників із різних регіонів України, об'єднаних спільною метою – осмислення сучасних наукових викликів та пошук інноваційних рішень у міждисциплінарному просторі. Конференція організована Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за участю кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик, у співпраці з Південно-Українським відділенням Соціологічної асоціації України та провідними університетами країни – ЗВО-партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широке коло тем, що відповідають актуальним потребам сучасного суспільства й науки. Серед них: трансформації українського соціуму, культурні та історичні процеси в контексті суспільно-політичних змін, філологічні студії в умовах цифровізації, розвиток креативних індустрій, філософія бізнесу та етичні виміри інновацій, екологічна філософія й концепції сталого розвитку, сучасні підходи до філософії здоров'я, інновації в освіті, проблеми політики та суспільного розвитку, а також виклики, пов'язані з критичним мисленням і логічною культурою XXI століття.

Збірник відображає високий рівень наукових досліджень молодих учених, сприяє розвитку міжвузівської наукової співпраці та формує простір для конструктивного діалогу між представниками різних освітніх і наукових галузей. Матеріали конференції можуть бути корисними для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, а також фахівців, що працюють у сфері соціальних, гуманітарних та освітніх наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2025

© Авторів матеріалів, 2025

Семенов Євгеній ПОПУЛІСТСЬКА РИТОРИКА ОБІЦЯНОК: МЕХАНІЗМИ ВПЛИВУ НА СТАБІЛЬНІСТЬ ДЕМОКРАТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ.....	282
Бабенко Андрій ЦИФРОВИЙ ЛОБІЗМ ЯК НОВА МОДЕЛЬ ПОЛІТИЧНОГО ВПЛИВУ: ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ УХВАЛЕННЯ РІВНЕНЬ В УМОВАХ ОНЛАЙН-КОМУНІКАЦІЇ.....	284
Квітова Катерина ПРАВОВА КОНЦЕПЦІЯ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ.....	286
Ковальчук Олександра УКРАЇНА В СИСТЕМІ НОВОЇ АРХІТЕКТУРИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ.....	290
Таргоніна Марія ГЕНДЕРНИЙ ВИМІР ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС.....	293
Буянов Іван ЄВРОПЕЙСЬКА КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ТА АДАПТАЦІЯ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ.....	295
Івахненко Анастасія РОЛЬ УКРАЇНИ У ЗМІЦНЕННІ СИСТЕМИ ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ.....	298
Казюк Анатолій ЧОРНЕ МОРЕ ЯК ГЕОПОЛІТИЧНИЙ ФРОНТИР: ПРОТИСТОЯННЯ ЗАХОДУ Й СХОДУ У ХХІ СТОЛІТТІ.....	299
Пештерєва Ольга ЦИФРОВА ДЕМОКРАТІЯ ПРОТИ ЦИФРОВОГО АВТОРИТАРИЗМУ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПОЛІТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ.....	301
Тищенко Юрій ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ФАКТОР ПОЛІТИЧНОЇ УЧАСТІ.....	304

підкреслює, що інтеграція цифрових технологій у систему просування інтересів сприяє зниженню корупційних ризиків, підвищенню ефективності державної політики та формуванню нової політичної культури взаємодії між владою та суспільством [1, с. 29].

Таким чином, «цифровий лобізм» постає як ключовий феномен сучасної політичної комунікації, який не лише змінює традиційні механізми ухвалення рішень, а й переосмислює природу політичного впливу в епоху цифрової інформації. Його ефективність і легітимність залежать від балансу між інноваційністю технологій і етичними стандартами демократичного врядування. Для України особливо важливо формувати власну модель «цифрового лобізму» – прозору, публічну та відповідальну, що стане запорукою сталого політичного розвитку та інтеграції у європейський демократичний простір.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). *Lobbying in the 21st Century: Transparency, Integrity and Access*. – Paris : OECD Publishing, 2023. P.120.
2. Закон України «Про лобіювання» (дата звернення: 26.10.2025)
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3606-20#Text>
3. European Digital Media Observatory (EDMO). *Political Advertising and Online Influence in the European Union: Annual Report 2023*. Brussels : EDMO, 2023. P.92.
4. Горбач К. В. Цифрові комунікації у політичному процесі: виклики та ризики демократизації *Політичний менеджмент*. 2022. № 4 (97). С. 55–60.

КВІТОВА КАТЕРИНА

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 081 «Право»

Навчально-науковий інститут права

Науковий керівник: **ГРИГОРЕНКО ОЛЕНА**, кандидатка юридичних
наук, доцентка, доцентка кафедри цивільного права

Навчально-науковий інститут права

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ПРАВОВА КОНЦЕПЦІЯ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

Сучасний розвиток міжнародних відносин, глобалізаційні процеси та активна участь України у світовому економічному просторі обумовлюють постійне зростання кількості справ, пов'язаних із визнанням та виконанням

іноземних судових і арбітражних рішень. У цьому контексті ключове значення набуває правова концепція публічного порядку, яка є своєрідним «бар'єром» проти застосування норм іноземного права чи виконання рішень, що суперечать основоположним принципам правопорядку всередині держави.

Таким чином, дослідження правової концепції публічного порядку у міжнародному приватному праві є не лише теоретично цікавим, а й практично важливим для формування узгодженої судової практики та забезпечення належного захисту прав учасників міжнародних правовідносин.

Виникнення концепції публічного порядку загалом сягає часів Середньовіччя. Особливістю її виникнення в країнах загального права є те, що вона сформувалась під впливом суддівського правозастосування англійських судів, коли у разі відсутності належного прецедентного рішення чи норми права суддя мав можливість відмовити у позові. Тому перше й початкове призначення концепції в країнах загального права зводилось до того, що ця концепція використовувалася як інструмент для відмови в задоволенні позовних вимог чи взагалі відмові в позові через те, що підстава позову не відповідала нормам права, або порушувала моральні засади тогочасного суспільного устрою, або суперечила інтересам громади [4, р. 209–210; 5, р. 592]. Наступні спроби визначити межі та сутність концепції публічного порядку в англійському праві коштували невдалих спроб через розмитість її критеріїв, а тому за «принципом мовчазної згоди» функції визначення сутності, тлумачення та встановлення меж і принципів застосування концепції публічного порядку поступово сконцентрувались у руках суддів. Судді в кожному конкретному випадку оцінювали наслідки застосування правових норм та їх «узгоджуваність» з наявними правилами співжиття. У цьому контексті доречно буде згадати відому тезу судді Бюрроу, висловлену ним у 1824 році, яка на сьогодні широко цитується у спеціалізованій юридичній літературі: «Я заперечую те, що не узгоджується із публічним порядком. Тому що це дуже некерований кінь, одного разу осідлавши якого, ти ніколи не знатимеш, куди він тебе домчить» [6]. Вищенаведена метафора майстерно ілюструє втрату контролю над правовим інструментом та непередбачуваність наслідків його застосування.

Разом з тим не всі судді так обережно, навіть насторожено ставилися до концепції публічного порядку. Хоча й заклики до широкого тлумачення цієї концепції превалювали. Як наслідок, більшість судових рішень виходили із широкого розуміння публічного порядку та в разі його конфлікту з правом місця суду судді широко застосовували відповідні норми. Починаючи з початку XX ст. у суддівській практиці все ж намітилась дещо інша тенденція, коли в деяких рішеннях судді більш скрупульозно підходили до встановлення фактичних обставин, норм та прецедентів, які підлягають застосуванню і виявленню наслідків правозастосування для публічного порядку. [5, р. 592].

Французька концепція *ordre public*, будучи аналогом англійського *public policy*, все ж мала свої певні специфічні риси. Насамперед французький *ordre public interne* – внутрішній публічний порядок був наслідком дії позитивних норм французького права, що встановлювали загальний стандарт, яким послуговувались суди у разі, коли необхідно було мати підстави та повноваження (*discretion*) оспорити правочини, які порушують публічний порядок. Таким чином, породжуючи аналогічні правові наслідки, як і англійська модель публічного порядку, французька концепція була продуктом позитивного правотворення, у той час як концепція *ordre public externe* – зовнішнього публічного порядку формувалася у Франції переважно під впливом судової практики та тлумачення. Основною ідеєю *ordre public externe* було те, що складає сутність англійського *public policy*: жодна країна не може дозволити відкрити свою юрисдикцію перед законодавчими органами інших країн без попереднього наділення своїх суддів повноваженнями для відмови в застосуванні іноземного права в разі, якщо воно шкідливе для країни місця суду [3, р. 52].

Аналіз наукових підходів та історії розвитку концепції публічного порядку у вищезгаданих країнах показує, що єдиного визначення публічного порядку досі немає. Проте, слід відзначити судову практику, яка відіграла визначальну роль у формуванні та еволюції цього правового інституту в міжнародних правових системах.

Принагідно зауважимо щодо визначення поняття «публічний порядок» або «*ordre public*» в судовій практиці нашої держави. Відповідно до п. 12 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами клопотань про визнання й виконання рішень іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень, постановлених у порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України» від 24.12.1999 року, під публічним порядком розуміється правопорядок держави, визначальні принципи та засади, які становлять основу сформованого в ній ладу (незалежність, цілісність, самостійність, недоторканність, а також основні конституційні права, свободи та гарантії) [2].

Подальша практика Верховного Суду конкретизувала ці положення. Зокрема, у постанові від 06 березня 2025 року у справі № 824/32/24 (провадження № 61-708ав25) суд зазначив, що міжнародний публічний порядок будь-якої країни включає фундаментальні принципи і засади правосуддя, моралі, які держава бажає захистити навіть тоді, коли це не має прямого стосунку до самої держави; правила, які забезпечують фундаментальні політичні, соціальні та економічні інтереси держави (правила про публічний порядок); обов'язок держави з дотримання своїх зобов'язань перед іншими державами та міжнародними організаціями. Це ті незмінні принципи, які виражають стабільність міжнародної системи, зокрема,

суверенітет держави, невтручання у внутрішні справи держав, не порушення територіальної цілісності тощо.

Основною метою застереження про публічний порядок у міжнародному праві є вирішення правових колізій різних країн. Об'єктом застереження про публічний порядок є міжнародні приватноправові відносини, а предметом – незастосування іноземного права, яке обране для регулювання цивільно-правових відносин з іноземним елементом, якщо його застосування порушує публічний порядок держави. У цьому разі застереження про публічний порядок врегульовує самостійну сферу суспільних відносин, яка не залежить від сфери міждержавних відносин [1].

Таким чином, застосування категорії «публічного порядку» є винятковим інструментом, покликаним захистити основи національної правової системи. Судова практика виходить з того, що відмова у визнанні та виконанні арбітражного рішення можлива лише у випадках, коли таке рішення дійсно порушує фундаментальні засади правопорядку. Інакше кажучи, будь-які «незручності» чи навіть відхилення від національних правових норм самі по собі не можуть вважатися достатньою підставою для відмови у виконанні іноземного рішення.

На нашу думку, надмірне або необґрунтоване використання концепції публічного порядку може призвести до порушення міжнародних зобов'язань України, підриву її репутації як надійного партнера та негативного впливу на інвестиційну сферу держави. У цьому сенсі категорія публічного порядку має застосовуватися обережно, як винятковий засіб правового захисту.

Аналіз положень законодавства та судової практики дозволяє дійти висновку, що правова концепція публічного порядку є особливою та винятковою підставою для відмови у визнанні та виконанні іноземних арбітражних рішень.

З нашої точки зору, сучасний підхід Верховного Суду є виваженим і відповідає як національним інтересам України, так і міжнародним стандартам. Він дозволяє одночасно гарантувати виконання зобов'язань, що випливають із міжнародних договорів, та захистити фундаментальні правові засади, які становлять основу державності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Постанова Верховного Суду від 06.03.2025 у справі № 824/32/24 (провадження № 61-708ав25) URL : <https://iplex.com.ua/doc.php?regnum=125710764&red=100003d6c22139d23e9f356842c98ce4378f7f&d=5>
2. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами клопотань про визнання й виконання рішень іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень, постановлених у порядку міжнародного

комерційного арбітражу на території України» від 24.12.1999 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-99#Text>

3. Bodenheimer E. The Public Policy Exception in Private International Law: A Reappraisal in the Light of Legal Philosophy. Washington, 1954. P. 51-98.

4. Knight W. S. M. Public Policy in English Law. *Law Quarterly Review*. 1922. № 38. P. 207-214.

5. Murphy K. The Traditional View of Public Policy and Ordre Public in Private International Law. *The Georgia Journal of International and Comparative Law*. 1981. Vol. 11. URL : <https://digitalcommons.law.uga.edu/gjicl/vol11/iss3/9/>

6. Richardson v. Mellish In the court of common pleas, and other courts. Original Citation: (1824) 2 Bing 229. English Reports Citation: 130 E.R. 294. URL : <http://www.uniset.ca/other/css/130ER294.html>.

КОВАЛЬЧУК ОЛЕКСАНДРА

здобувачка фахового передвищого рівня освіти,
спеціальність 053 «Психологія»,

Медичний фаховий коледж Міжнародного університету

Науковий керівник: **МЕЛЬНИК ЮЛІЯ**

кандидатка політичних наук, доцентка кафедри мистецтвознавства та
загальногуманітарних дисциплін

Міжнародний університет, м. Одеса, Україна

УКРАЇНА В СИСТЕМІ НОВОЇ АРХІТЕКТУРИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Повномасштабне вторгнення росії в Україну 24 лютого 2022 року стало точкою неповернення для попередньої системи європейської безпеки, заснованої на ілюзії стратегічного партнерства з Росією. Сьогодні формується нова архітектура безпеки, в якій Україна відіграє не пасивну роль об'єкта, а активну й ключову роль суб'єкта. Вона виступила як детонатор змін, «щит» Європи та центральний елемент у переосмисленні стратегічних підходів НАТО та ЄС.

Геополітичний вимір: Україна як центральний актор у євроатлантичному просторі. Геополітичне значення України було теоретично обґрунтоване ще до ключових подій сьогодення. Збігнєв Бжезінський у своїй праці «Велика шахівниця» наголошував, що Україна є ключовим «геополітичним півнем» на євразійському просторі. Він стверджував, що безпека Чорноморського регіону та стабільність Центральної Європи безпосередньо залежать від статусу України, а також, що Росія, позбавлена України, не здатна створити імперію [4, с. 89]. Ця теза повністю підтвердилася

Наукове видання

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.